

Socialdepartementet

Talför har getts möjlighet att yttra sig över slutbetänkande, Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet SOU 2022:11.

Talför, som representerar cheferna på landets tolkcentraler, är positiva till en översyn av tolktjänsten med denna utredning.

Landets tolkcentraler skiljer sig åt vad gäller geografiska, demografiska, organisatoriska såväl som ekonomiska förutsättningar. Tolkcentralerna styrs dessutom av respektive regions politiska ledning och dess viljeriktning. Tolkcentralerna försöker i möjligaste mån, utifrån nämnda förutsättning, likrikta tolktjänsten i landet för användarna (både primär- som sekundäranvändare). Utifrån att tolkcentralerna har olika förutsättningar kan det skapas frågeställningar och bedömningar som blir svåra att få samsyn kring.

Talför har representerats i utredningens expertgrupp och fört fram olika frågor och infallsvinklar till utredarna. Varje region har i remissförfarandet fått möjlighet att svara på denna remiss utifrån de lokala förutsättningar som råder men vi vill ändå försöka ge ett svar även från Talför, trots att varje region är suverän.

Talför ser fördelar i att tillsätta en ny lag om tolktjänst och därmed ersätta nuvarande reglering i hälso- och sjukvårdslagen. Att se tolktjänsten ur ett språkperspektiv istället för patientperspektiv ligger i linje med samhällsutvecklingen i stort, även om konsekvenserna inte är tillräckligt utredda. Förslaget om en ny lag skulle förtydliga regionens ansvar för tolktjänsten (vardagstolkning) till viss del men behov finns av vägledning som tydliggör gränsdragning.

I utredningens 6§ skrivs att regionen får ge företräde till den som har störst nytta och behov av tolktjänst för vardagstolkning. I författningskommentarerna till 6§ skrivs att *"Den tolktjänst som regionen får erbjuda på frivillig basis enligt 3§ andra stycket och enligt 7§ andra stycket ska alltid prioriteras efter sådan tolktjänst som regionen är skyldig att erbjuda."* Om förslaget innebär att regioner, som utför all typ av tolktjänst, måste prioritera tolktjänster gällande vardagstolkning före tolktjänster beställda från andra aktörer finns risk att till exempel tolkbeställning vid myndighetsärenden och arbetsplatsärenden inte ska prioriteras framför tolkbeställning av fritidskaraktär. Regionerna måste ha möjlighet att prioritera utifrån uppdragets art.

Vi tycker att det är bra att de ekonomiska förutsättningarna ses över då det inte gjorts på många år.

Den nationella funktion som föreslås i utredningen kan vara en lösning på det behov som ofta framförs av användarna för att skapa samsyn kring tolktjänsten. Eftersom det så kallade vardagstolkbegreppet inte tydligt definieras i denna utredning utan sker i löpande verksamhet blir det ett fortsatt stort och grannliga arbete för respektive tolkcentral vid olika gränsdragningsfrågor.

En tänkt nationell funktion behöver ha kompetens att kunna ge rådgivning och stöd gällande till exempel gränsdragning avseende betalningsansvar med mera, vilket skulle skapa en mer likriktad tolktjänst.

Vi är positiva till utredningens skrivning om att regionerna ska samverka, både med varandra och med myndigheter.

I utredningens 5§ beskrivs vardagstolkning för personer med dövblindhet där ledsagning ingår i anslutning till tolktillfället. Vad ledsagning i anslutning till tolktillfället innebär måste analyseras och konsekvensbedömas ytterligare.

Vad gäller tolkning i arbetslivet är det bra att ansvaret för detta klargörs.

En viktig del i en utökad och bättre tolktjänst är att frågan om tolkutbildning prioriteras för att få fler sökande. Det är också viktigt att regionerna är attraktiva arbetsgivare för att behålla landets befintliga tolkar inom tolktjänsten och på så sätt bibehålla den kompetens som finns. Det måste finnas möjlighet för de regioner som har anställda tolkar att vara så breda som möjligt i sitt uppdrag för att kunna bedriva en effektiv tolktjänst, inte minst med tanke på tillgänglighet dygnet runt.

Karolina Glifford
Ordförande Talför

Anders Silvetärn
Ledamot Talför och föreningens representant i utredningens expertgrupp